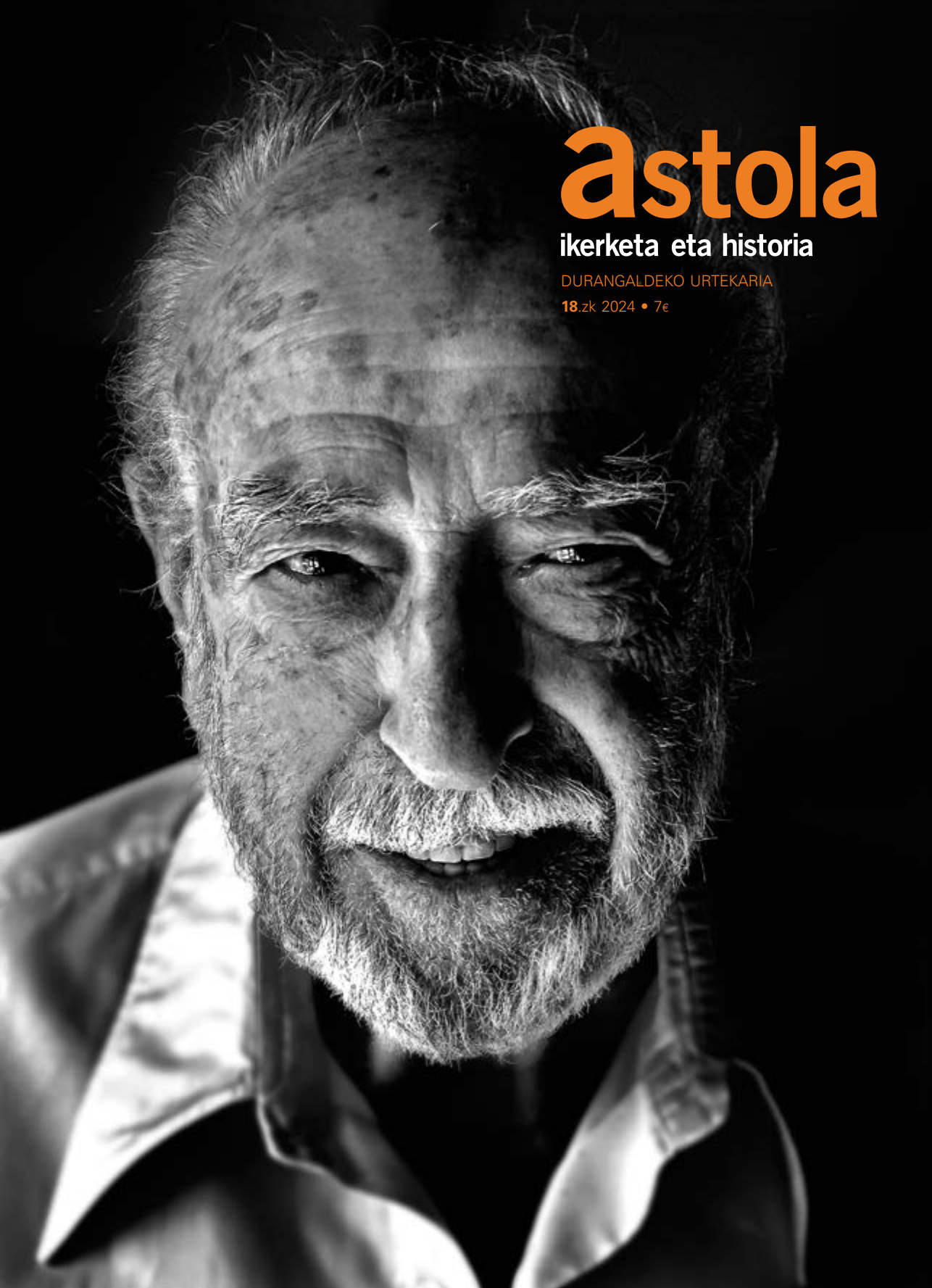

astola

ikerketa eta historia

DURANGALDEKO URTEKARIA

18.zk 2024 • 7€

Elorrio-F.C.

100

Pasioz beteriko mende bat

 Imanol Tabera Gonzalez

C.D Elorrio, herri xume baten harrotasuna

 Eleizalde futbol zelaiko tribunaren inaugurazioa, 1954an.

Duela mende batetik gaur egunera, C.D Elorrio futbol elkarte soil bat baino askoz gehiago izan da eskualdean. Bere komunitatearen nortasunean errotutako sinboloa izan da, inspirazio eta harrotasun iturri belaunaldi guztientzat.

Denborak aurrera egin ahala, Elorrioko klubak herriarekiko lotura hautsezina duen historia ehundu du lortutako garaipenei esker eta, batez ere, gainditutako erronken bidez. Beraz urte ezin hobea da hau bere ehun urteko ibilbidearen hausnarketa egiteko eta, nola ez, herri honen kamiseta hori-beltza defendatu duten gizon-emakumeei omenaldi umila egiteko. Ehun urteko historia lerro gutxi batzuetan laburtzea ezinezko denez Elorrioko Futbol Taldearen urterik garrantzitsuenak baino ez ditugu azpimarratuko hemen.

 LORRIO FOOT-BALL CLUB,
GAUR EGUNEKO
C.D ELORRIOREN JATORRIA

Nahiz eta 1920. urtean lagun talde bat batu Iguria auzoko kanpetan futboleko jolasteko, Elorrio Kirol Elkartearen ibilbidea, formalki, ez zen 1923ra arte hasi, eta handik aurrera,

futbol ibilbide ziragarria burutu zuen. Lehen urratsak, inguruko herrietako taldeen aurkako norgehiagoketara mugatzen baziren ere, benetako jauzia 1924an gertatu zen, taldea ofizialki Elorrio Foot-Ball Club izenarekin federatu zenean. Hauxe izan zen herrian futbolarekiko pasioz eta dedikazioz beteriko istorioaren hasiera.

Elorrioko futbol taldearen sorrerak, hogeiko hamarkadan, oraindik ere zalantzak uzten ditu bere motibazio zehatzei buruz. Jakin badakigu garai hartan hainbat kirol aktiboki sustatu zirela herrian, hala nola euskal pilota edo txirrindularitza, baina futbolarekiko interesaren jatorri espezifikokoak misterioa izaten jarraitzen du. Egia da XX. mendearen hasieran talde ugari sortu zirela Bizkaian, bereziki industrialdeetan, hala nola Bilboko Acero Futbol Club 1914an, Barakaldo 1917an edo Gernika 1922an.

Gainera, Durangaldeko beste talde batzuk ere Elorrioko garai berean jaio ziren, hala nola Durangoko Kulturala 1919an edo S.A.D Amorebieta 1924an. Hala ere, gertaera horien eta Elorrioko taldearen prestakuntzaren arteko lotura zuzena eztabaidagai eta espekulazio gai izaten jarraitzen du.

Durango-Arazola-Elorrio trenaren inaugurazioak, 1905ean, zeharkako garapen industrialak ekarri zuen hiribilduan. Elorrioren enplegua izugarri hazi zen eta ondorioz langile kopurua ere bai. Beraz, pentsa genezake garapen industrialak, jende berriaren etorrerak (langile zein udatiarrak), inguruko herrien eraginak eta futbolaren ospearen gorakadak futbolarekiko grina itzela ekarri zutela Elorriora. Horrez gain, Athletic Clubek Errege Kopa txapelketa irabazteak bultzada handia eman zion, batez ere 1921ean eta 1923an.

 Elorrio Foot-Ball Club 1923 urtean.

Federatu ostean Elorrio Bizkaiko ligaren C Seriean sartu zen, cedi-lla izenarekin ezagutzen zen liga. Lehenengo denboraldi horretan hirugarren sailkatu zen, aurretik Durango F.C eta Gernika gelditu zirelarik. Elorriok liga honetan jarraitu zuen 1932ra arte. 1929ko denboraldia nabarmendu dezakegu bigarren postua lortu baitzuten Gernikarekin (lehen postuan) berdinduta. Baina berdinketa-hauste partidari Gernika atera zen garaile, eta ondorioz, Elorrioren maila igoerarako itxaropena zapuztu egin zen.

1931-32 denboraldian, nahiz eta liga hasita egon, partidu batzue-tara ez zen aurkeztu, eta gerora Elorrio Foot-Ball Club-ek txapel-keta utzi zuen. Ematen du egoe-ra ekonomikoa zaila zela taldearen-entzat eta honek bultzatuko zuela liga uzten.

© 1953-54. denboraldiko CD Elorrio, San Mamesen jokatu zuen taldea.

LORRIOREN BIGARREN ALDIA: ELEIZALDE FUTBOL ZELAITIK SAN MAMESERA

Hamabost denboraldi jolastu gabe egon ostean Elorrio berriro ere federatu zen 1947-48 denboraldian. Gainera, bigarren aldi hau modu onenean hasteko gaur ezagutzen dugun Eleizalde Futbol Zelaia estreinatu zuten. Liga hasita zegoela federatu zirenez ezin izan zuten honetan parte hartu, baina Copa del Hierro txapelketan emaitza bikainak lortu zituzten ligaxkako bigarren postua lortu baitzuten. Nahiz eta final-hamaseirenetan Bera tal-

dea erraz garaitu (4-1) final zortzirenetan Sondikaren kontra galdu egin zuten (5-0).

1953. urtea berezia izan zen Elorrioko futbol zale-tuentzat, urte honetan C.D Elorrio (bigarren fase honetan hartu zuten izen hori) Bizkaiko futbolaren Katedralean jokatu baitzuen lehen aldiz. Bigarren Erregionaleko lehen sailkatua izanik, Campeonato Absoluto de Segunda Regional txapelketaren finala zuten San Mamesen Lutxanaren kontra. Nahiz eta neurketa berdinketarekin amaitu, Lutxanak eraman zuten azkenean neurketa, 4-1 irabazi baitzion luzapenean.

Oraingo futbol modernoaren mundu zorabiagarrian, non fitxaketak hainbat milioietako zifra estratosferikoe-tara iristen diren, liluragarria da garai batean transfere-tzien diru kopurua balioa askoz ere apalagoa zela gogoraraztea. Garai horretan, Elorrioko taldeak, bere plantilla indartzeko jokalarien bilaketa batean murgilduta, Alfonso Bilbao, Txanton maitekiro ezaguna, Durangoko Culturaletik Elorriora fitxatzeko erabakia hartu zuen, 4500 pezetako diru-kopurutxoaren truke (gaur eguneko 27 euro). Fitxaketa hori, bere garaian kapritxo hutsa eman bazuen ere, garrantzi handiko mugimendu bihurtu zen, eta etorkizuna markatu zuen.

HIRUGARREN MAILA, OHOREZKO LIGA ETA GAUR EGUNEKO GIZON TALDEA

Elorrioko herri xumearentzat, 1979-80 denboraldia mugari historikoa izan zen Elorrioko Kirol Elkartean ibilbidean. Irmotasun eta grinaz beteriko igoera batean, taldeak maila nazional desiratua lortu zuen: hirugarren maila. Herri xume baten erraietatik ateratako Elorrio Kirol Elkartek eszenatoki askoz zabalago batean lehiatzeko gai izan ahal zela erakutsi zuen, Bizkaia, Gipuzkoa eta Arabako taldeen aurka ez ezik, Zaragoza, Huesca eta Toledoko taldeen aurka ere lehiatu baitzen. Hala ere, hirugarren mailako lehen denboraldia ez zen erraza izan. Taldeak azken-aurreko postuan bukatu zuen, baina salbazioa lortu zuen administrazio-berregokitze bati esker. Hala ere, hurrengo urtean behera egin zuen, taulako azken postuan geratu baitzen.

Urte batzuk geroago, Elorrioko Kirol Elkartea Preferentziako, Lehen eta Bigarren Erregional kategorietan ezarri zen, igoera baino jaitsiera gehiagorekin. Hala ere, 1991-92 denboraldira arte itxaron behar izan zuten Bigarren Mailatik Eskualdeko Lehen Mailara igotzeko. Lehen multzoko lehen sailkatuaren, Otxarkoagaren, aurka lehiatzeko aukera izan zuten txapeldun absolutuak izateko.

 Hirugarren mailara igo zen taldea (1979-80 denboraldia).

 Hirugarren mailarako igoeraren ospakizuna Elorrioko plazan.

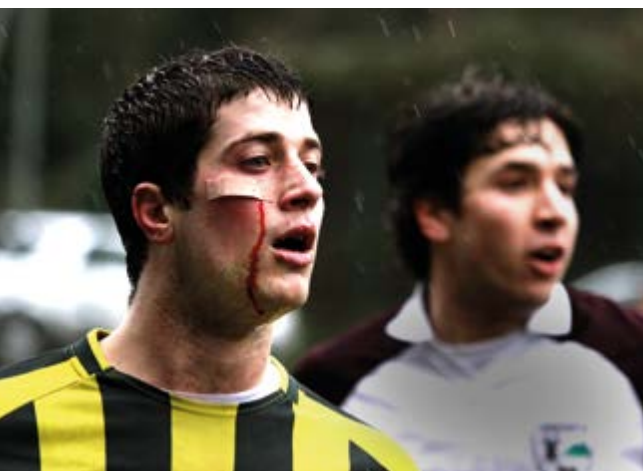
📷 Gizonezko taldearen pregoia 2012ko Ferixa Nagusikoetan

Elorrion jokaturako partidari, etxekoek 3-2 irabazi zuten. Hala ere, Bilboko auzora itzultzean, epailearen erabaki polemiko batek kaosa eragin zuen. Otxarkoagak jokoz kanpo sartutako gol baten eta Elorrioko bi jokalariren kanporaketaren ondoren, elorriarrek, protesta gisa, baloia eskuekin hartzea erabaki zuten. Egoera sano kaskartu zen, eta epaileak jokari gehiago kanporatu zituen, azkenean partida bertan behera geratu zen arte. Nahasmena gorabehera, federazioak ez zuen partida errepikatzeke neurririk hartu eta titulu absolutua eman zion Otxarkoagari.

la bi hamarkadako aldi luze baten ondoren, 1992tik 2008ra, Elorrioko futbolaren historia denboraldien monotonian gelditzen ari zela zirudien. Lorpen handirik gabe, taldeak eskualdeko kategorietan borrokatzen zuen, halako arrakasta sonatu bat lortu ezinik. Hala ere, modu harrigarrian aldatu zen dena 2008-09 denboraldian.

2008-09 denboraldian, C.D. Elorrio bere historian aurrekaririk gabeko berpizte

baten protagonista izan zen. Gazte dedikatu eta konprometituen talde batekin, taldeak mugarri bat lortu zuen bere ibilbidean: ohorezko mailara igotzea. Bigarren erregionalean hainbat urtez borrokan aritu ondoren, Elorriok muga guztiak gainditu zituen, 2008-09 denboralditik 2011-12 denboraldira lau igoera jarraian lortu baitzituen. Lorpen hori nabarmena izan zen ez bakarrik gure inguruan, baizik eta estatu mailan ere markak hautsi zituelako. Elorrio Kirol Elkartea futbol mailako erreferente bihurtu zen.

📷 2023-24 denboraldiko CD Elorrio, maila mantendu ostean.

C.D. Elorriok ohorezko mailari eutsi zion denboraldi luze batez, 2011-12 denboralditik 2022-23 denboraldira arte, eta talde errespetatua izan zen mailan. Hala ere, 2022-23 denboraldian, ustekabeko kolpea jaso zuten behera egin behar izan zu-

tenean, taulako azken postuan geratu ziren. Aurtengo denboraldian, 2023-24 denboraldia, taldeak azken aurreko partidaren lortu zuen maila mantentzea, Eleizalde Futbol Zelaian Zaldia A taldea 4-1 garaituz.

Kirolaren mundua gaur egunean, lorpen atletiko hutsa baino gehiago da, dibertsitatearen tratamenduan edo besteak beste genero-berdintasunaren aldeko borrokan. Zentzu horretan, Elorrioko emakumezkoen taldea erresistentziaren eta aurrerabidearen sinbolo indartsu gisa azaleratzen da.

LORRIKO EMAKUME TALDEA: PASIOA ETA IRAUNKORTASUNA

Joko-zelaian egindako balentrien bidez, emakume horiek sustraitutako estereotipoei aurre egiten diete, eta historikoki maskulinitasuna nagusi den espazio batean duten lekua aldarrikatzen dute. Bere historiari kirol-grina eta talentua islatzeaz gain, kirolean, genero-berdintasunaren aldeko borrokaren konplexutasunak argitzen ditu. Elorrioko futbolaren historia azaltzeko ezinbestekoa zaigu emakumeen taldeari buruz hitz egitea. Borrokan eta lanean eredu izan den, emakume kuadrilla bat izatetik Bizkaiko futbolaren erreferentzia izatera heldu da gaur egunean.

Nahiz eta lehen emakume taldearen zantzuak 1968koak izan (partidu baterako sortua, Oñatiren kontrakoa) Elorrioko emakumezko taldea 1991-92 denboraldian sortu zen. 1990tik aurrera hasi ziren entrenatzen José Cenitagoia Kotxero-ren agindupean, baina ez ziren 1991ra arte federatu. Elorrioko

 Emakumeen lehenetako talde federatua 90. hamarkadan.

emakumezkoen taldea futbolarekiko maitasunagatik elkartutako lagun talde bat bezala sortu zen. Lourdesko eskolako zelaian elkartzen ziren, partidak inprobisatuz eta kirol-grina partekatuz. Lehen egun horietan, ekipamendua oso txiroa zen: gizonetzkoen kamiseta erabiliak eta hondatuak. Lehen partidetan, federatuetan, garaipen handirik lortu ez bazuten ere, urte haiek gozamen eta adiskidetasunerako unea izan ziren, futbolarekiko pasioan sakontzeko balio izan ziren.

Hasiera batean, talde sendoak osatzeko jokalaririk nahikorik ez zegoenez, jubenilen taldea batzen zitzairen. Urteetako dedikazioari eta sakrifizioari esker, azkenik, Euskal Ligara igotzea lortu zuten. Maila horretako lehiakortasuna eta eskakizun-maila, jakina denez, oso handiak dira.

Emakume taldea 2011-12. denboraldian.

LORRIO EUSKAL KOPAN GARAILE

Elorrioko emakumezkoen taldea Euskal Ligan konstantzia eta erabakitasunaren benetako adibidea izan da, heldu zenetik mailaz jaitsi gabe sendo mantendu baita. Jokalariek, herri xume baten elastikoa harro defendatuz, Athletic Club, Deportivo Alaves edo SD Eibar bezalako zelai ospetsuetako erronkak gainditu dituzte, zirkinik egin gabe.

2022/23 denboraldian, Euskal Kopako txapeldun titulua lortu zuen Elorriok. Torneoaren edizio berezi honetan, non Euskal Ligako zortzi talde onenek parte hartu zuten, Elorriok bere kalitatea erakutsi zuen. Urte horretan ligan hirugarren postuan geratu zen eta bere historian lehen aldiz Euskal Kopako garaikurra altxatu zuen. Euskal Kopa irabazteko bide historikoan, Elorriok Basauriko Kimuak taldea

izan zuen aurkari final-laurdenetan. Eleizalden 3-0 nagusitu ziren arren, kanpoan partida zailagoa bihurtu zen, baina azkenean 3-2 Elorrioren alde amaitu zen.

 Josu Leon, Jon Barredo eta Arkaitz Lopezen agurra 2023-24 denboraldian.

Finalerdia eta finala Laudioko Ellakuri zelai neutralean jokatu ziren. Finalerdietan, Elorriok partida zaila jokatu zuen Deportivo Alaves Bren aurka eta 1-0 irabazi zuten baloi lapurreta eta kontraeraso azkar bati esker. Garaipen zirraragarri honen ondoren, Elorriok aurrera egin zuen eta finala, S.D Eibar C-ren aurka jokatu zuten. Hasieran aurea hartu arren, bere atean sartutako gol baten bidez markagailua berdindu egin zen. Luzapenaren ondoren, Elorriok penaltietan irabazi zuen partida, Izar atezainari esker, hiru penalti gelditu baitzituen. Horrela, Elorrioko jokalaria Euskal Kopako txapeldunak izan ziren

C.D. Elorrio-ren historia pasioak, dedikazioak eta arrakastak markatutako mende bateko bidaia da. Hasiera-hasieratik, klubak titulu ugari lortu ditu.

Horri esker maila nazionaletan lehiatu da, Elorrioko elastikoa estatu mailako hainbat zelaitan defendatuz. Gizonezkoen artean ez ezik, emakumezkoen taldeak ere gora egin du nabarmen. Mendeurrena Elorrioko komunitatearen izpiritu menderaezinarri egindako omenaldia da, eta herriaren babes funtsezkoa izan da klubaren garaipenak lortzeko orduan. 100 urte hauek ospatzean, C.D Elorrio inspirazio iturri izaten jarraitzen du datozen belaunaldientzat, ametsak erabakitasunez eta harrotasunez lor daitezkeela gogoraraziz.

Imanol Tabera Gonzalez
Historialaria

Garai

www.garai-udala.eus

Mañariko udala, alkarregaz

